

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
NA LEKCJI RELIGII
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 38 IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W SOSNOWCU
W ZESPOLE SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 5
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI I SPECJALNYMI W SOSNOWCU.**

Przedmiotowy System Oceniania lekcji religii jest integralną częścią Szkolnych Zasad Oceniania Szkoły Podstawowej nr 38 im. Tadeusza Kościuszki w Sosnowcu w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi w Sosnowcu.

Niniejszy dokument precyzuje jedynie kwestie wynikające ze specyfiki przedmiotu.

Opracowany jest przez nauczycieli religii na podstawie:

- prawa państwowego: *Ustawy MEN* z dnia 7 XII 1991 (art. 12, punkt 1 i 2), *Rozporządzenia MEN* z dnia 14 IV 1992, *Rozporządzenia MEN* z dnia 30 VI 1999, *Rozporządzenia MEN* z dnia 30 IV 2007 r., *Rozporządzenia MEN* z dnia 13 VII 2007 r., *pisma Departamentu Kształcenia i Wychowania przy MEN* z dnia 21 XI 1999 (DKW-4036-25/99 GP)
- oraz prawa kościelnego: *Adhortacji apostolskiej o katechizacji w naszych czasach* Jana Pawła II *Catechesi tradendae* (nr 18), *Dyrektorium Ogólnego o Katechizacji* Kongregacji ds. Duchowieństwa, z dnia 15 sierpnia 1997 r. (nr 85-86), *Dyrektorium Katechetycznego Kościoła Katolickiego w Polsce* Konferencji Episkopatu Polski, z dnia 20 VI 2001 r. (nr 83), *informacji Komisji Wychowania Katolickiego KEP* z dnia 20 grudnia 2007 r. oraz *dokumentu Komisji Wychowania Katolickiego KEP* z dnia 25 sierpnia 2008 r.

Zadaniem PSO jest zapewnienie trafnego, rzetelnego, jawnego i obiektywnego oceniania wspierającego rozwój ucznia, uwzględniającego indywidualne cechy psychofizyczne ucznia oraz pełniącego funkcję informacyjną, diagnostyczną i motywacyjną.

Przedmiotowy system oceniania podlega ewaluacji.

I. Ustalenia ogólne

1. Osiągnięcia edukacyjne ucznia, który uczestniczy w zajęciach z religii na podstawie oświadczenia, o którym mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.) podlegają ocenianiu.

2. Rodzice, którzy złożyli oświadczenie, o którym mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.), zobowiązani są do zapewnienia uczniom niezbędnych materiałów edukacyjnych (zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, podręcznik) zgodnych z programem nauczania i wytycznymi nauczyciela religii.

3. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia z religii polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela religii poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z *Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* oraz realizowanego przez nauczyciela programu nauczania.

4. Ocenianiu nie podlegają praktyki religijne.

5. Ocena z religii wchodzi w średnią ocen ucznia.

6. Ocena z religii nie ma wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej.

7. Na każdym etapie edukacyjnym oraz dla wszystkich uczniów (także z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębszym) ocena z religii jest oceną cyfrową według obowiązującej w Szkole Podstawowej nr 38 skali ocen.

8. Oceną końcową z religii, wpisywaną na świadectwie ukończenia szkoły, jest ocena roczna uzyskana przez ucznia w klasie programowo najwyższej.

9. Na początku roku szkolnego w osobnym dokumencie nauczyciele religii przedstawiają szczegółowe wymagania edukacyjne dla danego poziomu edukacyjnego.

10. Dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych nauczyciele opracowują indywidualne wymagania edukacyjne, uwzględniając możliwości i dysfunkcje poszczególnych uczniów.

11. Ocenie podlegają wszystkie formy aktywności ucznia wymienione w Szkolnych Zasadach Oceniania, a w szczególności: prace klasowe, kartkówki, odpowiedzi ustne, projekty oraz rzetelność prowadzenia zeszytu ćwiczeń (zeszytu ucznia).

12. Każdej ocenie jest przypisana odpowiednia waga.

13. Ustala się następujące wagi dla poszczególnych form aktywności:

Rodzaj aktywności ucznia	Waga
Praca klasowa/sprawdzian	5
Kartkówka	3
Odpowiedź ustna	3
Praca domowa	2
Zeszyt ćwiczeń/zeszyt ucznia	3
Projekty/konkursy	3
Aktywność (praca na lekcji)	1
Aktywność pozaszkolna	2

14. Każdy uczeń powinien uzyskać w ciągu półrocza minimum 4 oceny cząstkowe.

15. Uczeń ma obowiązek:

a) wykonywania wszystkich poleceń nauczyciela,

b) zachowywania się kulturalnie w czasie trwania lekcji, szczególnie podczas modlitwy,

- c) punktualnego przychodzenia na lekcję,
- d) systematycznego prowadzenia zeszytu przedmiotowego (zeszytu ćwiczeń) zgodnie z zaleceniami nauczyciela.

16. Za odmowę pracy na lekcji oraz niewykonywanie poleceń nauczyciela uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną w kategorii „praca na lekcji”.

17. Uczeń nie ma prawa bez zgody nauczyciela zmienić stałego miejsca w ławce.

18. Uczeń ma prawo być dwukrotnie nieprzygotowanym do zajęć w ciągu półrocza. Nieprzygotowanie zgłasza podczas sprawdzania listy obecności głośno i wyraźnie zwrotem: „obecny - nieprzygotowany”, bądź „obecna - nieprzygotowana”, co zostaje odnotowane przez nauczyciela symbolem „np.” lub datą zgłoszenia nieprzygotowania w rubryce oznaczonej „np”. Każde następne zgłoszenie nieprzygotowania skutkuje wpisaniem oceny niedostatecznej lub minusa (-) – w zależności od wielkości uchybienia.

19. Przez nieprzygotowanie do lekcji rozumiemy:

- a) brak pracy domowej,
- b) nieprzygotowanie do odpowiedzi ustnej
- c) nieprzygotowanie do niezapowiedzianej kartkówki
- d) brak zeszytu przedmiotowego (zeszytu ćwiczeń) oraz przyborów szkolnych koniecznych do właściwego uczestniczenia w lekcji.

II. Formy sprawdzania bieżącego wiedzy i umiejętności uczniów

1. Nauczyciel na lekcji religii może stosować następujące formy sprawdzenia wiedzy i umiejętności ucznia:

- a) odpowiedzi ustne,
- b) prace domowe,
- c) prace pisemne w klasie:
 - * **kartkówka** – dotyczy 3 ostatnich tematów (zagadnień, a nie liczby lekcji); może być bez zapowiedzi; czas trwania do 15 minut; częstotliwość przeprowadzania nie jest z góry ustalona,
 - * **praca klasowa** (sprawdzian, test) – zapowiedziana z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, poprzedzona wpisem do dziennika, czas trwania 45 minut,
 - * **zadania pisemne** samodzielnie wykonywane w zeszycie przedmiotowym, zeszycie ćwiczeń lub w innej formie podanej przez nauczyciela.
- d) aktywność na lekcji:
 - * praca w grupach,
 - * częste zgłaszanie się w czasie lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi;
- e) aktywność pozalekcyjna:
 - * aktywny udział w pracach koła religijnego lub Szkolnego Koła „Caritas”
 - * udział w konkursach religijnych,

- * uczestnictwo w akademiach i uroczystościach szkolnych o tematyce religijnej (jasełka, audycja wielkanocna)
- * projekty edukacyjne
- * podejmowanie dodatkowych zadań pozaszkolnych zaproponowanych przez nauczyciela.

2. Liczba i częstotliwość pomiarów wiadomości jest zależna od realizowanego programu nauczania.
3. Prace klasowe, kartkówki, prace domowe, prace na lekcji oraz rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego (zeszytu ćwiczeń) są obowiązkowe.
4. Za niesamodzielną pracę podczas pomiaru wiedzy i umiejętności uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
5. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z każdego obowiązkowego pomiaru wiedzy i umiejętności.
6. Ocena otrzymana z poprawy jest wpisywana do dziennika jako kolejna ocena cząstkowa.
7. Przed wystawianiem ocen semestralnych i rocznych nie przewiduje się żadnych dodatkowych sprawdzianów poprawkowych.
8. Uczeń nieobecny na pracy klasowej, teście czy kartkówce ma obowiązek zaliczyć ją w formie i czasie ustalonym z nauczycielem, w terminie nie przekraczającym dwóch tygodni od daty jej pisania przez klasę, z wyjątkiem sytuacji, gdy absencja ucznia wynosiła dwa tygodnie lub dłużej. Nie wywiązanie się z powyższego obowiązku skutkuje wpisaniem oceny niedostatecznej do dziennika.
9. Nauczyciel ma obowiązek zwrócić sprawdzone prace klasowe, testy i kartkówki w terminie do dwóch tygodni roboczych (z wyjątkiem sytuacji losowych).
10. Ocena z ostatniej pracy klasowej w półroczu powinna być wpisana do dziennika w terminie do dwóch tygodni przed konferencją klasyfikacyjną (z wyjątkiem uczniów, których w dniu pisania pracy klasowej nie było w szkole).
11. Ustala się następujący przelicznik procentowy do oceniania prac pisemnych (kartkówki, prace klasowe i testy):
 - * ocena niedostateczna – 0% do 30%
 - * ocena dopuszczająca – 31% do 50%
 - * ocena dostateczna – 51% do 74%
 - * ocena dobra – 75% do 90%
 - * ocena bardzo dobra – 91% do 99%
 - * ocena celująca – 100%
12. Uzyskanie skrajnej wartości procentów powyżej 30% skutkuje dopisaniem – lub + przy ocenie, np. 31% to ocena 2-, a 50% to 2+.
13. Dopuszcza się stosowanie znaków: plus (+) oraz minus (-) za przygotowanie lub nieprzygotowanie do lekcji, aktywność, zadania domowe lub ich brak, prace na lekcji oraz cząstkowe odpowiedzi.

14. Uzyskane plusy i minusy zbierane są przez ucznia przez całe półrocze. Za każde zebrane sześć plusów uczeń otrzymuje ocenę celującą w kategorii „aktywność”. Jeśli przez półrocze uczeń zbierze pięć plusów – otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za cztery – ocenę dobrą. Mniejsze ilości nie są zamieniane na oceny.

15. Za każde zebrane sześć minusów uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną w kategorii „aktywność”. Mniejsze ilości nie są zamieniane na oceny.

III. Ustalenie oceny klasyfikacyjnej śródrocznej i rocznej

1. Ustalenia oceny klasyfikacyjnej śródrocznej lub rocznej dokonuje się na podstawie co najmniej czterech ocen cząstkowych uzyskanych przez ucznia w wyniku różnych form sprawdzania jego osiągnięć edukacyjnych.

2. Średnia ważona wspiera nauczyciela w podjęciu ostatecznej decyzji przy wystawieniu oceny śródrocznej i rocznej, ale go nie determinuje.

3. Przy ustalaniu oceny śródrocznej i rocznej na I etapie edukacyjnym oraz przy ocenie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych na wszystkich etapach edukacyjnych - elementami decydującymi są przede wszystkim wysiłek dziecka, jego pilność, systematyczność i aktywność.

Na II etapie edukacyjnym wiedza i umiejętności ucznia oraz jego pilność, systematyczność i aktywność mają jednakowy wpływ na ustalenie oceny śródrocznej oraz rocznej.

4. W przypadku, gdy uczeń otrzyma śródroczną ocenę niedostateczną, ma obowiązek zaliczyć I półrocze w terminie do 15 kwietnia danego roku kalendarzowego.

5. Uczeń otrzymuje na koniec roku ocenę pozytywną, jeśli z każdego półrocza otrzymał co najmniej ocenę „dopuszczający”.

6. Ustalona przez nauczyciela niedostateczna ocena klasyfikacyjna roczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.

7. Egzamin poprawkowy składa się z części pisemnej i ustnej. Zawiera zagadnienia z I i II półrocza.

8. Warunki dopuszczenia ucznia do egzaminu poprawkowego są opisane w Statucie Szkoły.

IV. Zasady zaliczania I półrocza przez ucznia z oceną niedostateczną

1. Uczeń może zaliczać półrocze etapami, np. działami, w terminach ustalonych przez nauczyciela.

2. W przypadku nieobecności ucznia na którymkolwiek sprawdzianie zaliczeniowym, nauczyciel wyznacza jeden dodatkowy termin na napisanie brakujących sprawdzianów.

3. Informacja o zaliczeniu przez ucznia każdego działu lub półrocza zostaje zapisana w dzienniku w formie oceny z wagą zero.

V. Zasady przeprowadzenie egzaminu klasyfikacyjnego

1. Uczeń może nie być klasyfikowany z religii, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny śródrocznej lub rocznej z powodu nieobecności ucznia na tych zajęciach przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na religię w szkolnym planie nauczania.
 2. Termin egzaminu klasyfikacyjnego z religii uzgadnia się z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami).
 3. Egzamin klasyfikacyjny z religii przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej.
 4. Egzamin klasyfikacyjny z religii przeprowadza nauczyciel religii w obecności innego nauczyciela religii wskazanego przez dyrektora szkoły.
 5. W czasie egzaminu klasyfikacyjnego z religii mogą być obecni – w charakterze obserwatorów – rodzice (prawni opiekunowie) ucznia.
 6. Z przeprowadzonego egzaminu klasyfikacyjnego z religii sporządza się protokół zawierający w szczególności:
 - a) imiona i nazwiska członków komisji,
 - b) termin egzaminu klasyfikacyjnego;
 - c) zadania (ćwiczenia) egzaminacyjne;
 - d) wyniki egzaminu klasyfikacyjnego oraz uzyskane oceny.
- Do protokołu dołącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia. Protokół stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia.
7. W przypadku nieklasyfikowania ucznia z religii w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny wpisuje się „nieklasyfikowany”.
 8. Fakt nieklasyfikowania ucznia z religii nie ma wpływu na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.
 9. Ustalona przez nauczyciela religii albo uzyskana w wyniku egzaminu klasyfikacyjnego ocena roczna z religii jest ostateczna, z zastrzeżeniem pkt. 10.
 10. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że ocena roczna z religii została ustalona niezgodnie z zasadami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w terminie 7 dni od dnia zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

11. W przypadku stwierdzenia, że ocena roczna z religii została ustalona niezgodnie z zasadami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia, w formie pisemnej i ustnej, oraz ustala ocenę roczną.

12. Termin sprawdzianu, o którym mowa w pkt. 11 uzgadnia się z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami).

13. W skład komisji wchodzi:

a) dyrektor szkoły albo nauczyciel zajmujący w tej szkole inne stanowisko kierownicze – jako przewodniczący komisji,

b) nauczyciel religii prowadzący zajęcia z religii, który ocenę ustalił,

c) jeden lub dwóch nauczycieli religii z danej lub innej szkoły tego samego typu, prowadzących zajęcia z religii.

14. Nauczyciel, o którym mowa w pkt. 13.b), może być zwolniony z udziału w pracy komisji na własną prośbę. W takim przypadku dyrektor szkoły powołuje innego nauczyciela prowadzącego zajęcia z religii, z tym, że powołanie nauczyciela zatrudnionego w innej szkole następuje w porozumieniu z dyrektorem tej szkoły.

15. Ustalona przez komisję ocena roczna z religii nie może być niższa od ustalonej wcześniej oceny. Ocena ustalona przez komisję jest ostateczna.

16. Z prac komisji sporządza się protokół zawierający w szczególności:

a) skład komisji,

b) termin sprawdzianu,

c) zadania (pytania) sprawdzające,

d) wynik sprawdzianu oraz ustaloną ocenę;

Protokół stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia.

17. Do protokołu, o którym mowa w pkt. 16, dołącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia.

18. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił w wyznaczonym terminie do sprawdzianu, o którym mowa w pkt. 15, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez dyrektora szkoły.

VI. Postępowanie wobec ucznia, który nie uzyskał oceny rocznej lub uzyskał ocenę niedostateczną w klasie programowo niższej

1. Uczeń, który nie uzyskał oceny rocznej z religii lub uzyskał roczną ocenę niedostateczną powinien uzupełnić braki w następnym roku szkolnym, w formach i terminie ustalonych przez nauczyciela religii.
2. Przy uzupełnianiu braków, pkt 7 stosuje się odpowiednio.
3. Rezygnację z uczestniczenia w nauce religii składają rodzice (prawni opiekunowie) lub – w przypadku ucznia pełnoletniego – on sam, u dyrektora szkoły. Rezygnacja z uczestniczenia w zajęciach z religii może nastąpić w każdym czasie i traktowana jest jako zmiana oświadczenia, o której mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.).
4. W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć z religii na podstawie zmiany oświadczenia, o której mowa w pkt. 3, uczniowi nie ustala się odpowiednio ocen śródrocznych i rocznych, a w dokumentacji przebiegu nauczania nie dokonuje się żadnych wpisów.
5. W przypadku złożenia oświadczenia, o którym mowa w § 1 ust.2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.), w klasie programowo wyższej, uczeń jest objęty nauką religii.
6. Pozytywną ocenę roczną z nauki religii może otrzymać ten uczeń, który w klasie programowo niższej został sklasyfikowany na pozytywną ocenę roczną.
7. Ocenę pozytywną z poprzedniego roku nauczania może uzyskać, o ile będzie uzupełniać braki w sposób uzgodniony z nauczycielem religii. W takim przypadku, przy ustalaniu ocen śródrocznych i rocznych, nauczyciel uwzględnia również te oceny bieżące, które uczeń uzyskał w wyniku uzupełniania braków. Gdy uzupełnienie braków nie jest możliwe, uczeń może być objęty nauką religii w kolejnym roku szkolnym, po przystąpieniu do egzaminu klasyfikacyjnego wyznaczonego przez dyrektora szkoły.
8. Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w pkt. 7, przeprowadzany jest na zasadach określonych w rozdziale V i obejmuje te treści zawarte w programie nauczania, których uczeń nie zrealizował we wcześniejszym toku kształcenia.